

samuti peaaegu võimatu, sest seks puudub vajaline ajalooline kaugus. Kuid teisest küljest oleks elavate isikute põhimõttelise väljajätmisega Eesti Biograafiline Leksikon oma ülesande ainult poolikult täitnud: rida tegelasi, kes kahtlemata juba kuuluvad eesti ajalukku, poleks leksikonis käsitletud leidnud, õige rohkeist eesti uuema elu nähteist oleks tulnud teoses vaikides mööduda. Ehkki, nagu juba eelpool mainitud, Eesti Kirjanduse Seltsi väljaandena on ilmumas elavate eesti tegelaste eluloostik, pole selle teose kavatsetav laad ja kompositsioon sedavõrt sarnane leksikoni omaga, et see suudaks täita leksikonis elavate tegelaste väljajätmisega tekkivat tühikut. Neil kaalutlusil jõuti toimetuse ringkondades viimaks ühisele otsusele, et leksikoni kuuluvaiks tulevad lugeda ka kõik need elavad isikud, kelle töis ja tegevuses kajastub Eesti areng politika, teaduse, kirjanduse, kunstide, tööstuse, kaubanduse jne. aladel. Raskusist, mis selle otsuse teostamisel tekkisid, on püütud üle saada valju objektiivsuse säilitamisega; ka on elavate isikute hinnangu teostamisel oldud võimalikult tagasihoidlik.

Nimede valikust kõneldes olgu ühtlasi tähendatud neile mõnikord ülepäästamatuile raskusile, mis on põhjustanud teatava ebajärjekindluse üksikute alade piirides. Puudust tunnustades, peab toimetuse ühtlasi rõhutama, et seda on püütud kõrvaldada mitmel teel: nii on pöördutud rea üksikute alade esindajate ja eriteadlaste poole palvega toimetusele tema töös olla abiks vastavate nimestikkude kontrollimisega ning täiendamiseks kui ka andmete hankimisega; samuti on kasutatud üksikute alade kohta leiduvat kirjandust. Kuid esiteks pole toimetusel kahjuks õnnestunud kindlustada endale nende tegelaste enamiku kaastööd, kellede poole pöörduti, ja teiseks puuduvad mitme ala arengu kohta Eestis (tööstus, kaubandus, muusika, kujutav kunst, põllutulundus j. m.) usaldatavad ajaloolised ülevaated, mis üksikute isikute osa hindamiseks võiksid olla juhiseks. * Täitsa läbitöötamata andmeile, mis mõnikord käepärast olidki, nimede valikut ja artiklite sisu rajada ei pidanud toetus võimalikuks.

Teose üldsuurust silmas pidades on artiklid jagatud liikidesse, milledest oli kõnet juba eelpool. Artiklite suuruse piiramise vajadus oli tingitud peamiselt leksikoni kindlaksmääratud ulatusest ja proportsionaalsuse nõudest. Liigitamise aluseks on olnud esijoones loomulikult antud isiku ajalooline tähtsus ja mõju Eesti maa ning rahva arengus, selle kõrval aga teisedki põhjendused, mis iseenesest olid tavaliselt vähema erikaaluga, nagu materjali nappus või rohkus antud isiku kohta, tema tegevuse kestus, ulatus, mitmekülgsus j. m. Isikute juures, kellede tegevus ainult osaliselt on olnud seoses Eesti arengulooga, on artiklis tulnud rõhutamisele eriti see osa, kuna sama isiku muu tegevus on esitatud pealiskaudsemalt või mõnikord jäänud hoopis mainimata. Seegi asjaolu on mõõduandev olnud artiklite liigitamisel.

Veel olulisemalt on liigitust määranud artiklite sisulise laadi eristamine. Nimelt on üksikute nimede juures, kus see leiti kohaseks ja tarvilikuks, artiklis peale isiku eluloo esitatud veel ajalooline tagasein, antud koondatud kujul ajajärgu kirjeldus, mil isik elas ja teotses, erilisemalt rõhutades neid olukordi, mis on mõjustanud isiku tegevust